

Ο οίνος στην νεοελληνική ποίηση (Θωμάς Μαυρομούστακος, Καθηγητής Τμήματος Χημείας ΕΚΠΑ)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1YyYZxQ>]

Οίνος και Ποίηση: Είναι σαφές, ότι οι σύγχρονοι ποιητές μας δανείστηκαν εκφράσεις από την Αγία Γραφή. Αν θέλει κάποιος να ανατρέξει και να βρει ποιήματα, τα οποία αναφέρονται στον οίνο, υπάρχει η τετράτομη συλλογή του Ιδρύματος Φανής Μπουτάρη, η οποία είναι υπέροχη σε έκδοση και περιεχόμενο. Θα αναφερθούν εδώ ενδεικτικά μόνο μερικά παραδείγματα, τα οποία σχετίζονται με την Αγία Γραφή.

Πηγή: enpoermionis.blogspot.com

Στις Παροιμίες του Σολομώντος (3,15) γράφεται: «Πιάστε για χάρη μας τα μικρά αλεπουδάκια, που καταστρέφουν τα αμπέλια μας τώρα που ανθίζουν». Κάτι αντίστοιχο βρίσκεται στην «Κυρά των Αμπελιών» του ποιητή Γιάννη Ρίτσου:

Πότε στ' αμπέλι κρύβεσαι και προσκυνάς το χώμα.

Πότε ψηλά στην κρεβατιά κρέμεσαι σαν καντήλι.

Εσύ είσαι ο πόθος των πουλιών, των αγριμιών λαχτάρα,

νυχτοπατούσα η αλεπού για σε τα ορνίθια αφήνει

κι η σφήκα απ' τη γλυκάδα σου κυλιέται λιγωμένη.

Δίνεις τη σάρκα ζωντανό κι όταν πεθάνεις το αίμα.

Κι είναι για σένα μακελειού σφαγή το πατητήρι.

Είδαμε στην Εισαγωγή τον μύθο, που λέχθηκε από τον Ιωάθαμ για την ανάδειξη βασιλιά των δέντρων. Τέτοιες συγκρίσεις δέντρων, ανθών και καρπών βρίσκονται σε πολλά νεοελληνικά ποιήματα. Αναφέρουμε μέρος του ποιήματος «Το σταφύλι» του Γεώργιου Δροσίνη.

Πολλά είναι τ' ανθη του Απριλιού, μα σαν το ρόδο ουτ' ένα.

Πολλοί του χρόνου είν' οι καρποί, σαν το σταφύλι ουτ' ένας.

Στ' άνθη το ρόδο βασιλιάς και στους καρπούς εσ' είσαι,

Σταφύλι, τρισευγενικό της γης βασιλοπαίδι.

Το υπερβολικό χρησιμοποιείται με τη λέξη «μεθύω» σε πάρα πολλά κείμενα της Αγίας Γραφής. Ας δούμε μερικά παραδείγματα. Στους Ψαλμούς γράφεται: «Και γι' αυτό δόξασε Εκείνον που σε μεθά, παρέχοντάς σου άφθονα τα αγαθά Του » (32,13). Στις Παροιμίες Σολομώντος αναφέρονται τα λόγια του θεού: «Θα ποτίσω τον κήπο μου και θα μεθύσω με νερό την πρασιά μου (24,31).» Στην Αποκάλυψη του Ιωάννου είναι έκδηλος αυτός ο συμβολισμός (14,8-10). Άς δούμε μερικά εδάφια της: «Ο άλλος δεύτερος άγγελος ακολούθησε λέγοντας: «έπεσεν, έπεσε Βαβυλών η μεγάλη, η εκ του οίνου του θυμού της πορνείας αυτής πεπότικεν (έχει ποτίσει) τα έθνη». Και άλλος άγγελος ακολούθησε έπειτα από αυτούς, που έλεγε με μεγάλη φωνή: «Ήσυχος προσκυνεί το θηρίο και την εικόνα του και παίρνει τη σφραγίδα πάνω στο μέτωπό του ή πάνω στο χέρι του, και αυτός θα πιει από τον οίνο του θυμού του θεού, που έχει κεραστεί ανόθευτο στο ποτήρι της οργής του και θα βασανιστεί με φωτιά και θειάφι μπροστά στους αγίους αγγέλους και μπροστά στο Αρνί». Και άλλος άγγελος βγήκε από το θυσιαστήριο, έχοντας εξουσία πάνω στη φωτιά και φώναξε με μεγάλη κραυγή σ' αυτόν που είχε το κοφτερό δρεπάνι λέγοντας: «Στείλε το κοφτερό σου δρεπάνι και τρύγησε τα σταφύλια από τα αμπέλια της γης, διότι έχουν ωριμάσει τα σταφύλια της γης». Και ο άγγελος έβαλε το δρεπάνι του στη γη και τρύγησε τα αμπέλια της γης και έβαλε (τα σταφύλια) στο μεγάλο πατητήρι του θυμού του Θεού. Και πατήθηκε το πατητήρι, που ήταν έξω από την πόλη και βγήκε αίμα από το πατητήρι μέχρι τα χαλινά των αλόγων και σε έκταση χιλίων εξακοσίων σταδίων.

Σε ένα άλλο εδάφιο της Αποκάλυψης (19,15) γράφεται: «Από το στόμα του (Αγγέλου που φοράει ένδυμα βαμμένο στο αίμα και έχει ονομασθεί ο λόγος του Θεού) βγαίνει κοφτερή κι απ' τις δύο μεριές ρομφαία, για να πατάξει μ' αυτή τα έθνη. Και αυτός θα ποιμάνει αυτούς (τους λαούς) με ράβδο σιδερένια (δυνατή), και αυτός είναι που πατεί στο λήνο (για να βγει) ο οίνος του θυμού και της οργής του θεού του παντοκράτορα. Επίσης σε ένα άλλο εδάφιο αναφέρεται ότι ο άγγελος, που θα φωνάξει ότι έπεσε η μεγάλη Βαβυλώνα, εξηγεί ότι αυτό έγινε, γιατί πότισε με το κρασί του πάθους της όλα τα έθνη και οι βασιλείς της γης μαζί της διεφθάρησαν και οι έμποροι της γης πλούτισαν από τη δύναμη της θρασείας και αλαζονικής ακολασίας της. Γι' αυτό και οι έμποροι θα τιμωρηθούν και δεν θα πωλούν τα προϊόντα τους (μεταξύ αυτών αναφέρεται και ο οίνος (18,13).

Στην νεοελληνική ποίηση χρησιμοποιείται ο ίδιος συμβολισμός. Ας θυμηθούμε τον Κωστή Παλαμά:

Ένα λόγο έχω να πω,
δεν έχω άλλο κανένα,
μεθύστε με το αθάνατο
κρασί του Εικοσιένα.

[Συνεχίζεται]